

Ulricehamnsbygdens Forskarklubb

MEDLEMSTIDNING - VÅREN 2012

Ulricehamn för 100 år sedan

Nyheter från **RÖTTER** "Gravstensinventeringen"

Carl Öhmans samlingar

Spåra dina släktingar
med hjälp av

Polisunderrättelser

Innehåll

Ord från ordföranden	2
Spåra dina släktingar	3
Årsmöte 2012	4
Verksamhetsberättelse 2011	5
Ulricehamn för 100 år sedan	6
Gravstensinventeringen	7
Det gamla fotografiet	8
Låt de gamle berätta	9
Karl Haglund berättar	9
Carl Öhmans samlingar	10
En gårdfarihandlare från Kärråkra	10
Forskarporträttet	11
Program våren 2012	12

Styrelsen

Ordförande

Christer Ström 0321-30600
christer.strom@vgregion.se

Sekreterare

Inga Josefsson 0321-12712
 Kassör

Björn Hallberg 0321-50419
bjhall@telia.com

Ledamöter

Monica Hållander Öhnell 0321-30178
monica.ohnell@gmail.com

Roger Jarvid 0321-15710
rjarvid@hotmail.com

Maj-Britt Johansson 0321-13066
032113066@telia.com

Suppleanter

Christina Ström 0321-30600
christina_strom@hotmail.com

Per Börjesson 0321-30213
peraborjesson@hotmail.com

Föreningsuppgifter

Adress

Ulricehamnsbygdens Forskarklubb
 c/o Christer Ström
 Prästegården 117
 523 92 Timmele

Bankgiro: 5967-3723

Org. nr: 06012128-3246

www.konkordia.se

Medlemsavgift

100 kr/person
 plus 25 kr per familjemedlem

Medlemstidningen

Maj-Britt Johansson, Monica Hållander Öhnell
 Roger Jarvid, Björn Hallberg

Mail till redaktionen: bjhall@telia.com

Ord från ordföranden

Två år går snabbt, kanske alltför snabbt. När jag nu kommer att avgå som er ordförande vid årsmötet är det med blandade känslor. Föreningen är inne i en intressant period med förnyelse av bland annat tidningen och det hade varit spännande att fortsätta men å andra sidan skall man inte sitta för länge utan låta nya krafter ta plats och sats.

Under våren 2012 kommer vi att prova ett samarbete med Timmele hembygdsförening om vissa programpunkter. Direkt efter årsmötet kommer Björn Lippold att hålla ett föredrag om den indelte soldaten och både det gamla och nyare indelningsverket. Till det föredraget kommer även hembygdsföreningens medlemmar att kallas. Förhoppningen är att vi någon gång per år skall kunna ha intressanta föreläsare från lite längre håll utan att det blir för dyrt för någon av föreningarna.

Kallelse till årsmötet liksom vårens program i övrigt står på annan plats i detta nummer av tidningen.

Stort tack för de gångna åren och lycka till med de kommande önskar.

EFTERLYSNING !!
 Vi på tidningsredaktionen
 efterlyser fler skribenter till
 medlemstidningen.
 Allt är välkommet, artiklar,
 synpunkter på tidningen
 och hemsidan - synpunkter
 i största allmänhet!

Text: Björn Hallberg

Polisunderrättelser (PU)

Polisunderrättelser (PU) var en publikation som utgavs av olika instanser inom den svenska polisen från 1878. Den redigerades vid Detektiva avdelningen vid Stockholmspolisen och utgavs ursprungligen som brev tre gånger i veckan. Den distribuerades till landets polismyndigheter, häkten, domstolar och fängelser. PU innehöll information om lösdrivare, efterlysta och frigivna personer, begångna stölder och liknande. Med tiden utökades utgivningstakten, till exempel utgavs den en tid med ett nummer om dagen. PU omfattas av sekretess och är hemliga upp till 70 år efter utgivningsdatum. Från 1939 utgavs PU av Statens kriminaltekniska anstalt.

"Ja, jag har släktforskat i rätt många år", svarade jag. "Hur långt tillbaka har du kommit då", blev följdfrågan? "Varför frågar du inte om jag har hittat något spännande och intressant istället", undrade jag?"

Jag hade tur. Min morfars far var en småtjuv och hade gjort tre fängelseresor. Plötsligt öppnade sig en mängd möjligheter för mig. Hos Landsarkiven fick jag hjälp med dokument såsom utdrag ur domböcker, arbetsböcker från fängelset med mera och sist, men inte minst, publikationen Polisunderrättelser (PU).

"Han var liten men grov till växten, cirka 1,65 lång, hade brunt, lätt knollrigt hår kring den kala hjässan. Ögonen var blå, hans näsa rak samt trubbig. Hans ovanliga ansikte täcktes av ett kraftigt kindskägg och hans mustascher var röda. Den högra handen var tatuerad med ett ankare." Så lyder inledningen på min levnadsbeskrivning av dekorationsmålaren Axel Daniel Aspman.

När hans brottsliga bana blev känd i familjen brändes alla brev och foton. Tack vare PU lyckades jag få en ganska bra bild av hur han såg ut.

Den exakta ordalydelsen i Polisunderrättelser nr 100, utgiven den 28 augusti 1884 är följande:

En Målaregesäll som uppgifvit sig heta ASPMAN o. som i 14 dagars tid arbetat hos målaren Ekstam i Karlstad, misstänkes för olofligt tillgrepp derstädes d. 23/8 - se E.2. - Aspman som uppgifves vara omkr. 45 år gl, liten men grof till växten, med mörkt hår kal hjessa, rödaktigt kindskägg o. mustacher, o. som s.d. tillgreppet skedde begifvit sig med bantåg till Södertälje eller Sthlm, torde efterspanas o., om han anträffas o. erkänner stölden eller innehar något av det stulna, häktas samt öfversändas till Karlstad för undergående af ransakning, enl. begäran af Stadsf. Kylander derstädes. Aspman är påtagligen identisk med i N:o 75 A.4. d.å. efterlyste DANIEL ASPMAN.

I PU fann jag även uppgifter om det A.D. Aspman stulit och förskingrat, hans frigivning ur fängelset, samt en notis om varning för lösdriveri.

Har du "försvunna" personer är chansen stor att du hittar dem i Polisunderrättelser! Åren 1878-1940 är samlat på 12 dvd-skivor med 71.000 sidor och täcker 540.000 personer.

Innehåller:

- A: Efterlysning på personer för begånget brott.
- B: Rörande anhållande eller häktade av efterlyst person.
- C: Diverse underrättelser, förlorad egendom m.m.
- D: Underrättelser om personer varnade för lösdriveri, frigivna efter straffarbete etc.

Skivorna kan köpas hos:
 Old Books Digitally Remastered, Sundregatan 11, 621 43 Visby, - info@obdr.se
<http://www.obdr.se/index.html>

ÅRSMÖTE 2012 I ULRICEHAMNSBYGDENS FORSKARKLUBB

11 mars 2012 - Timmele Församlingshem - 15:00

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Val av protokolljusterare och rösträknare.
4. Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt.
5. Fastställande av föredragningslista.
6. a) Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhetsåret,
b) Styrelsens förvaltningsberättelse (balans- och resultaträkning) för det senaste räkenskapsåret.
7. Revisorernas berättelse över styrelsens förvaltning under det senaste verksamhets-/räkenskapsåret.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
9. Fastställande av medlemsavgifter.
10. Fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget för det kommande verksamhets-/räkenskapsåret.
11. Behandling av styrelsens förslag och i rätt tid inkomna motioner.
Nytt stadgeförslag
12. Val av
 - a) föreningens ordförande för en tid av ett år.
 - b) övriga ledamöter i styrelsen för en tid av ett år.
 - c) suppleanter i styrelsen för en tid av ett år.
 - d) revisorer jämte suppleanter för en tid av ett år. I detta val får inte styrelsens ledamöter delta;
 - e) ledamöter i valberedningen för en tid av ett år, av vilka en skall utses till ordförande;
 - f) beslut om val av ombud till SSF-mötet i Gävle
13. Information

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2011

- Årets verksamhet började söndagen den 6 mars med forskarklubbens årsmöte, som hölls i Konkordiahuset, Hössna. Ett 30-tal medlemmar deltog i mötet. Anna-Lena Hultman berättade om den nyutkomna boken "Fader okänd". Föreningen fick vid mötet en ny kassör, Björn Hallberg, som passade på att presentera sig. Björn kommer, i fortsättningen, även att sköta föreningens hemsida.

- Lördagen den 12 mars hölls, i ett samarrangemang med Kinds Forskarklubb, ett "Gammaldags husförhör", med Folke Elbornson, Slöta. Platsen var Gällstads församlingshem, och omkring 30 personer besökte husförhöret.

- Släktforskningens Dag, lördag den 19 mars, var förlagd till Konkordiahuset. Vi erbjöd forskarhjälp, och ett antal intresserade mötte upp, för att få hjälp med sin släktforskning.

- Söndagen den 22 maj ordnades sedan "gökotta" på Komosse. 9 personer deltog.

- 2011 års släktforskardagar hölls i Norrköping 26 - 28 augusti. Representant från vår förening var Maj-Britt Johansson. Se referat i höstens medlemsblad.

- Den 27 september kunde vi, i Konkordiahuset, lyssna till Sten Ekman, som berättade om Krigsarkivet.

- Lördagen den 15 oktober var det släktforskardag på Borås Stadsbibliotek. Christopher O'Regan kåserade under temat "Den gustavianska tiden". Vår förening, som representerades av Christer Ström, Inga Josefsson och Maj-Britt Johansson, ställde upp med Emigrant- Soldat- och Knallregister. Ett antal intresserade besökte montern.

- Den 19 oktober berättade Anna-Lena Hultman, vid ett välbesökt möte i Konkordiahuset, om emigrantforskning.

- Forskarhjälp på tisdagar i Konkordiahuset, och på Stadsbiblioteket i Ulricehamn varannan måndag, har fortsatt även detta år. Det finns en del, som inte enbart söker på datorn, utan även i föreningens register, vilka ju finns tillgängliga på Biblioteket.

- Några av föreningens medlemmar har, under året, anlitats som kursledare i släktforskning, i Vuxenskolans regi.

Styrelsen har haft sju möten under året.

Antalet medlemmar var vid årsskiftet 109 fullbetalande och 27 familjemedlemmar.

Ulricehamn 7 februari 2012

Styrelsen

Björn Lippold – en ny Västgöta Bengtsson

Björn Lippold,
chef för Centrala Soldatregistret och Garnisonsmuseet i Skövde

Björn Lippold går i Västgöta – Bengtsson fotspår och åker omkring i bygden med bandspelare och anteckningsblock, precis som hans förebild gjorde.

Till årsmötet gästar han oss med ett föredrag om DEN INDELTE SOLDATEN.

För kaffe med dopp samt föredrag tar vi ut den blygsamma kostnaden 40 kr/person.

Detta är ett arrangemang tillsammans med Timmele Hembygdsförening

SLÄKTFORSKARDAGARNA 2012 Gävle 24-26 augusti

Arrangörer är DIS-MITT och Sveriges Släktforskarförbund.

Under tre dagar kommer släktforskare från hela Norden att inta Högskolan i Gävle. Besökssiffran brukar passera 4000 personer och utställarna ett hundratal. Under dagarna hålls en mängd föreläsningar och seminarier för alla med intresse för släkt- och hembygdsforskning. Sveriges Släktforskarförbund håller även sitt årsmöte i Gävle Konserthus.

Läs mer på hemsidan:
www.sfd2012.se

ULRICEHAMN för 100 ÅR SEDAN

Text: Maj-Britt Johansson

Den 26 januari 1912, invigdes i Ulricehamn, "under en enkel men anslående högtid", vad som kallades det nya "Försörjningshemmet". Stadens inbjudna digniteter hade, tillsammans med ett stort antal intresserade stadsbor, tagit plats i den rymliga samlingsalen och den intilliggande matsalen. Byggnadsstyrelsens ordförande, Carl Eklundh, lät de närvarande ta del utav en lång historik över fattigvårdens utveckling i vår stad.

Alltifrån då det skedde med frivilliga gåvor, oftast förmedlade av prästerskapet. Till "Armbössan, till de armas uppehälle", som år 1689, uppsattes vid den norra Tullstugan. Tills det, så småningom, bildades en "fattigkassa".

I början av 1800-talet pågick överläggningar om "sådan reglering av de fattigas underhåll, att tiggeri skulle kunna undvikas". Den 25 maj 1847 erhölet staden sedan sin första fattigvårdslag.

År 1750 hade, i förbigående, ett förslag lagts om uppförandet av en fattigstuga. 25 år senare kom frågan upp på nytt, varvid beslut fattades om att uppföra en stuga, vid Lillgatan, nuvarande Bogesundsgatan. Oklart när den byggdes, men 1793 finns den omtalad. Den hade måtten "tolv alnars längd, tio alnars bredd, tvenne framkamrar samt farstuga".

1827 fattades sedan beslut om ett nytt fattighus, enär det gamla befann sig i ett förfallet skick, och dessutom var trångt och överbefolkat. Men istället för att bygga, inköptes det så kallade "Besekska huset", vid Lindängsvägen, till ett pris av 350 riksdaler. Huset genomgick en grundlig reparation år 1880, och tjänstgjorde sedan i ytterligare över trettio år.

Ulricehamns fattighus vid Lindängsvägen, var i bruk från 1827 till 1912

1910 ansåg sig dock stadens styresmän nödsakade att ersätta det gamla fattighuset vid Lindängsvägen, och utbjöd uppförandet av ett "försörjningshem" på entreprenad. Efter en del diskussioner om husets placering enades man om vad som kallades "Enetäpporna", femton minuters väg från staden, vid södra utfarten. Styrelsen fick mycket beröm för det vackra läget. Huset skulle, hette det, ge plats åt omkring femtio understödstagare, och förses med alla moderna bekvämligheter.

I december 1911 stod huset färdigt, och nu var det dags för invigningshögtiden, vilken efter den inledande historiken följdes av flera programpunkter, innan Carl Eklundh överlämnade byggnaden i fattigvårdsstyrelsens vård och hägn, och förklarade försörjningshemmet öppnat för sin verksamhet i barmhärtighetens och kärlekens tjänst.

Därefter tog K.E. Lindell, i egenskap av fattigvårdsstyrelsens ordförande, till orda, och uttalade en förhoppning om att styrelsen måtte lyckas göra hemmet till ett verkligt hem för de hemlösa, som inom dessa väggar skulle tillbringa sina sista dagar.

De församlade tog sedan huset i betraktande, och uttryckte, med en mun, sin tillfredsställelse. Där fanns vatten, avlopp, värme och ventilationsanordning. I källaren fanns tvättstuga, arbetslokaler för slöjd och hantverk, förvaringsrum, bakstuga och ångpannerum.

På första våning inrymdes kök, matsal, samlingsrum, två logementsrum, och bostad åt föreståndaren. Andra våning helt inredd till boningsrum, och på tredje fanns torkvind och två vackra gavelrum.

Föreståndare, och husmor, var Hanna Svensson från Tierp. Hemmet hade plats för trettio inneboende. Ett tiotal flyttade in vid starten. Det var människor med sociala och kroppsliga problem och handikapp, som alla hade ett gemensamt. De var helt utblottade.

Troligen flyttade "Johan med träbenet" dit. Hans träben bestod av en grov, rund "stötta" med en tråklyka varpå hans benstump vilade. Den tidens protes.

Det här, faktiskt riktigt ståtliga huset, som så småningom kom att få adressen Ekhultsgatan 4, kom att tjäna som ålderdomshem fram till 1964, då det ersattes av det nybyggda Ekhult.

Huset, som 1912, ansågs så modernt var nu nedslitet och svårarbetat. Med gamla, slitna korkmattor i så gott som alla utrymmen, som måste knäskuras och fernissas två gånger om året. Och alla fönster försedda med innanfönster, som skulle fraktas upp på vinden om våren, för att bäras ner då hösten kom, putsas och sättas in igen. Men ingen kan förneka att huset ändå hade en gammaldags charm.

Källor: Ulricehamns Tidnings arkiv
Ulricehamnsbygdens jul 1986

Nyheter från

Text: Anna-Lena Hultman

Sveriges Släktforskarförbund har i årsskiftet lagt ut två nya databaser på Rötter. Den mest omfattande är Gravstensinventeringen, som du kan hitta på www.genealogi.se/gravproj. I skrivande stund har redan 7813 gravar registrerats och varje dag läggs fler och fler in.

Gravstensinventeringen består av två delar, dels den gamla gravstensinventering med 62.000 inventerade gravar. Den fotograferas nu på projektet Compass i Ulricehamn och efter indexering kommer de gravarna ut allt eftersom. Inom ett år bör den stora inventeringen vara helt inlagd.

I den andra delen av Gravstensinventeringen kan var och en som så önskar själv gå in och lägga in sin släkts gravar – eller kanske inventera en hel kyrkogård och lägga in resultatet online. Att inventera hela kyrkogårdar är mycket angeläget och brådskande, eftersom det redan nu i vår kommer att tas bort massor av gravstenar från våra kyrkogårdar. Så snart snön smälter är det dags att ta kameran och digitalfotografera, rad för rad och sten för sten. Dokumentationen kan komma senare, det är fotograferingen som brådskar.

Gravstensinventeringen är öppen för alla och inga abonnemang eller inloggningsbehovs för att gå in och söka. Den som vill lägga in gravar måste dock skaffa ett användarnamn och lösenord, men det är fortfarande gratis.

Om du vill fotografera och inventera i Ulricehamnsbygden, kontakta Anna-Lena 0321-40228 så att vi inte gör dubbelarbete. Kanske kan vi också hjälpas åt att leta upp gravrättsinnehavare där sådana saknas. Vem är bättre på det än vi släktforskare. Hör av er om ni vill hjälpa till.

Nationalitetsmatriklar är en annan databas som nu lagts ut på Rötter. Det är de svenska konsulatet ute i världen som fört matriklar över svenskar i försörjningen. Där finns sjömän som förlit och dött i Karibien, andra som blivit mördade i Shanghai, missionärer i Kina, arbetsvandrare pigor och drängar på väg till gårdar i Tyskland, hantverkare på väg till Hamburg för att förkovra sig i sitt yrke. En guldgruva för den som söker försvunna släktingar.

Databasen är tillgänglig för alla som betalt 100 kr till Rötters Vänner.

Läs mer på www.genealogi.se

Ida Charlotta Andersdotter

Det gamla fotografiet

Text: Maj-Britt Johansson

Det här gamla fotot, troligen taget omkring år 1905, föreställer min mans farmor, Ida Charlotta Andersdotter. Ida föddes år 1853, och var dotter till Andreas Andersson och hans hustru Lovisa Carlsdotter. Familjen bodde på gården Gunnered i Kölingared. Ytterligare sex barn fanns i familjen.

Wilhelmina född år 1856, Aron 1858, Adolf 1861, Hanna 1864, Axel 1866 och Oskar år 1870.

Liverpool i England, där de gick ombord på en motorförsedd segelfarkost. Det tog tre veckor, i stormigt väder, att korsa Atlantiska oceanen. De anlände till New York City på "Memorial Day", för att så småningom, fortsätta till Jamestown, där Augusta sju veckor senare födde deras andra son, George.

Nästa år, 1893, avled Andreas Andersson, hemma i Gunnered, och Lovisa blev änka. Eftersom också sonen Axel nu befann sig i Amerika, hade Lovisa bara Hanna och Oscar kvar hemma. Då det stod klart att även de tänkte emigrera tog Lovisa beslutet att följa med. Den 20 april 1895 gick Gunnered under klubban, och den 5 mars nästa år försåldes genom offentlig auktion såväl kreatur som yttre och inre lösöre. Stort som smått. Genom en titt i auktionsprotokollet ser man att "Johan i Hultet" köpte en del, som ett bord och några stolar, en chiffonjé, en kaffekanna, en tavla, en mortel, en gryta och några klädhängare. Detta blev säkert kära saker för Ida.

Några dagar senare gick Ida sedan, tillsammans med en av sina flickor, de tunga stegen till Gunnered för att ta farväl. Hon hade vid det här laget fem barn, och väntade ett nytt om ett par månader. Dessutom bodde Johans gamle far hos dem. Hon varken ville, eller kunde följa med. Detta var sista gången de såg varandra i livet, och Ida grät. Lovisa var 68 år då hon lämnade hembygden, för att återförenas med sina barn och sin syster, som sedan flera år levde i Jamestown.

Idas mor och syskon bodde nu alla på andra sidan Atlanten. Idag känns väl inte Amerika så väldigt avlägset. Snabba kommunikationer, telefon och internet har krympt avståndet. Men då! Enda kontakten var brevlades. Man behöver inte särskilt mycket fantasi för att

föreställa sig vilken stor händelse det var då det damp ner ett amerikabrev. De som finns bevarade är tummade och slitna, och säkert lästa otaliga gånger. Ibland kom det också paket, Hitfraktade av bekanta som kom hem och hälsade på, eller kom hem för gott. Små kärleksfullt nedpackade presenter till släkten.

Hur gick det då för utvandrarerna? Adolf och Mina, som hon alltid kallades, förblev ogifta. Adolf var en duktig hästkarl, och tjänade mycket pengar på att tämja och handla med hästar. Han hade också kontrakt med staden Jamestown om att vattenbegjuta dammiga gator under sommarmånaderna, och plöja snö på vintern med sina starka dragare. De goda förtjänsterna gjorde att han kunde bygga ett präktigt tvåvåningshus, och Mina skötte hushållet åt honom, och andra släktingar, som Adolf tog hand om då de anlände från Sverige. Hon beskrivs som en duktig hushållerska. Flitig och arbetsam. Dessutom vacker, med bruna ögon och mörkt hår. Men hon hörde illa. Ett handikapp som hon delade med flera i sin familj. Mina avled 1925, men Adolf bodde kvar i sitt hus till 1933. Då huset såldes inbjöd Adolf alla sina släktingar till ett sista "Thanksgiving meal."

Aron arbetade på en av alla möbelfabriker vilka vuxit upp i staden. Där fick han användning för sin skicklighet som målare. Han fick tillsammans med sin Augusta ytterligare fyra barn. Aron lärde sig aldrig tala engelska flytande. Alla hans arbetskamrater, grannar och vännerna i kyrkan talade ju svenska. Arons och Augustas äldste son, Gunnar, arbetade under 60 år på tidningen "Post Journal" i Jamestown. Han var en flitig skribent och reporter. Gunnar var familjen Anderssons historieskrivare under tidigt 1900-tal. Det är väl tack vare honom, och ytterligare ett par minnes-

goda släktingar, plus en liten bunt bevarade brev, som vi vet väldigt mycket om släktens öden och äventyr, under flera generationer, där borta i det nya landet.

Hanna gifte sig med sin kusin. Också han född i Sverige. De fick fyra barn, men endast det sista, en liten flicka, fick de behålla. De tre första dog ifrån dem.

Axel arbetade i Jamestowns metallfabriker. Hans fru var född i Fifflered. Deras äktenskap förblev barnlöst.

Oscar arbetade som byggnadssnickare. Hans fru var också svenska. De fick tre döttrar, men den yngsta levde bara ett år.

Lovisa Carlsdotter

Lovisa slutade sitt liv år 1919. Hon fick 23 år i Amerika, och hade sitt hem hos Adolf och Mina. Hon ligger också begravd bredvid dem på Lakeview kyrkogård, i Jamestown. Johan i Hultet avled 1912, och Ida slutade sina dagar 1914. Ida har tillsammans med sin man och sin far fått sin viloplats på kyrkogården i Kölingared, medan hennes mor och syskon sedan länge vilar på kyrkogårdar i Amerikas svenskbygder.

Lovisa med döttrarna Wilhelmina och Hanna

Låt de gamle berätta!

Text: Roger Jarvid

Att man ska börja sin släktforskning med att be äldre släktingar berätta sina minnen och skriva ner detta är ju inget nytt, och mer än en släktforskare har väl ångtrat att man inte gjorde det i tid. Nu är det väl ganska många av oss aktiva som själva börjar bli gamla och borde berätta för barn och barnbarn. Kanske är dom inte så intresserade nu, men då kan vi ju själva skriva ner våra minnen från förr. Följande stycke är exempel på vad en äldre släkting berättat.

På ett julkalas fick morfars kusin Karl Haglund i Kinnared, Hössna, höra att jag börjat släktforska. Han berättade då om sin morfar Gustaf Johansson. Jag skrev ner lite anteckningar då, men senare fick jag berättelsen med hans egna nedskrivna ord. Inte långt efteråt var Karl borta. Han dog 1979, 82 år gammal.

Det som är särskilt intressant är ju det som inte står i kyrkböckerna, som exempelvis varghistorien. Jag vill minnas från Karls muntliga berättelse att Gustaf även som lite äldre sett en flock på sju vargar. Nu har vi ju inte haft varg här i trakten på många år (mer än tillfälligt) men kanske blir det aktuellt igen.

Lite fakta kring Gustaf: Han föddes 1824 i torpet Galtås, Hössna, som son till Johannes Andersson och Ingrid Andersdotter. De fick många barn, och Gustaf hade fyra äldre syskon och småningom flera yngre. Han gifte sig första gången 1853 med Maria Pettersdotter, född 1822 i Brunn, och de fick barnen Ludvig 1854, Karl 1857 och Emeli Kristina 1859. Maria dog i barnsäng 1861 och prästen antecknade i dödboken som dödsorsak: "Barnbörd och svårt lidande". Gustaf gifte sig andra gången 1863 med Gustava Pettersdotter, född 1828 i Grönahög. I detta äktenskap föddes Augusta 1864 och Matilda 1867. Gustava dog 1900 och Gustaf 1912. Var familjen bott framgår av Karls berättelse, men de bodde även i Hillared, Hössna, när Ludvig föddes.

Lindebacken var ett torp under Holmarp, men låg långt därifrån, åt Gullered till. Gustaf lär ha vandrat på Åramossen nära en mil för att gå och göra dagsverken i Holmarp. Alla barnen utom Augusta utvandrade till Amerika, men Ludvig och Matilda återvände till Sverige. Ludvig och hans fru Hanna blev lantbrukare i Holmarp, Hössna, och Matilda och hennes man Per Karlsson var bönder i Baggekulla, Kölingared. Augustas man Johan Alfred Haglund var bleckslagare i Hössna. Emelis öden är okända, men Karls ättlingar i Amerika har vi fått kontakt med på senare år. Slakten bor fortfarande till stora delar i Rhode Island, som så många andra utvandrare från hössnatrakten.

Karl Haglund berättar:

Text: Roger Jarvid

Min morfar var född på Galtåsen, ett torp under Halla, som var ett länsmansboställe. De var två stycken barn. Morfar berättade att en söndag skulle morfars mor och far gå till kyrkan. De sade då till sina barn att ej gå ut, för på den tiden var det vargar som härjade. Morfars föräldrar hade två stycken kor i ladugården. Hans far hade rest en stor stock för ladugårdsdörren så att ej vargarna skulle komma in. När morfar som då var ca 2-3 år tittade ut genom fönstret stod en stor varg och krefsade på ladugårdsdörren. Morfar och hans bror blev så rädda och kröp under sängen. Där låg de tills deras föräldrar kom hem från kyrkan. Han berättade vidare att ett par månader senare skulle morfars mor vattna korna i en källa ett stycke från hemmet. Då kom en varg och rev till döds den ena kon.

Han berättade också att han började arbeta i Valared. Han var då 14 år. Det var mycket arbete. Där var då en stor herrgård med ett bränneri. Och på 1850-talet gifte han sig och tog då ett hälftenbruk i Gullered by. Morfar och mormor fick två stycken pojkar, Karl och Ludvig hette de. Mormor dog 1861. Morfar gifte om sig 1863 med Gustava från Odela i Grönahög. De fick två stycken söner, min moder Augusta, samt Matilda. Mormor och morfar flyttade till Linebacken 1863. Mor föddes 1864. Hon gick i skolan i Gullered och konfirmerades i Hössna. De flyttade sedan till Holmarp och hade ett jordbruk med tre kor. Jag minns än i dag när jag som liten parvel på sekelskiftet hämtade mjölk där. Min mormor dog 1902 och morfar fick sälja sina kor. Jag minns så väl som i dag när morfar sålde sina svartbrokiga kor samt redskap på auktionen på gårdsplanen. Morfar flyttade sen till sin son Ludvig i Nedergården. Och år 1912 dog morfar.

Carl Öhmans samlingar

Text: Roger Jarvid

Vid Kärråkra kyrka finns en byggnad som bland annat innehåller ett litet hembygdsmuseum. Huset var förr vapenhus i kyrkan. Här finns en samling gamla föremål samt ett stort antal pärmar där förmodligen det mesta av Carl Öhmans hembygdsforskning och släktforskning finns samlat.

Carl Öhman var lantbrukare på Öjelunda i Kärråkra och hade hand om byns poststation. Han levde mellan åren 1870 och 1955, och av allt att döma var han mycket intresserad av sin hembygd och förstod värdet av att dokumentera kunskapen om bygden till eftervärlden.

I pärmarna finns avskrivna kyrkböcker, men framför allt många uppteckningar av berättelser från äldre personer, och även sägner som berättats kanske i generationer.

För hembygdsforskare med särskilt intresse för kärråkra-trakten är naturligtvis det här materialet en guldgruva.

Eftersom några av mina förfäder bott i Kärråkra var det spännande att se vad som finns i Carl Öhmans samlingar.

Carl Öhman gav tillsammans med Aron Öhman ut en släktbok 1931, där knallen Lars Persson nämns. Och i materialet kunde man hitta ett tidningsurklipp från 1949, som ingått i en tävling om de bästa knallehistorierna. Och här kan man

läsa att mässingsvikterna som finns i det lilla museet ska ha tillhört Lars Persson. Dessa vikter finns kvar här än!

Lars Persson (1795- 1852) är min mormors farfars far. Han föddes som yngsta barnet till Per Olofsson i Hjærtorp Mellomgården i Öra, i dennes andra äktenskap med Margareta Jaensdotter Bredin. Per måste ha varit en riktig krutgubbe eftersom han var 73 år när Lars föddes.

Men så blev gossen också snart faderlös. Lars var gift med Ingrid Johansdotter, född 1796 i Börstig. Bland deras barn fanns sonen Johannes, kallad Spelmans-Jonte som lär ha varit en känd bondespelman i bygden. Han spelade fiol och klarinett.

Nedan kommer Carl Öhmans knallehistoria om Lars Persson. Nog är det en märklig historia om knallen och hunden, men man trodde väl ganska allmänt förr att människor från Finland kunde vara trollkunniga.

En gårdfarihandlande från Kärråkra

Text: Carl Öhman

(Infört i *Ulricehamns Tidning* 1949)

I den lilla fornsamling som finnes i Kärråkra gamla vapenhus står en sats gamla skålvikter av mässing. Dessa minna om att hava tillhört en förr här mycket omtalad gårdfarihandlande Lars Persson från Smedstomten i Kärråkra. Denne var född i Öra 1795, var en tid som handelsdräng skriven i Rångedala, flyttade 1821 till Kärråkra och drev under flera år en rätt betydande gårdfarihandel med tyger som kördes och försåldes uppåt Stockholm och trakten däromkring.

Affären skulle gått så bra, berättas det, att han en tid skulle kunnat köpt säteriet Hof i Hällstad – men lyckan vände sig så att det höll på att bli konkurs för honom, och orsaken till detta förklarade han sålunda. Han var som ofta förut på en affärsresa till Stockholm med ett lass tyger – så var det brukligt att gå omkring i husen med tygpacker och bjuda ut.

Genom upprepade resor så lärde han känna till vad som bäst passade för de olika familjerna. Så en gång skulle han besöka en fin familj, tog därför av sina finaste tyger på armen och knackade på. Fruen bad honom stiga in i ett fint rum och där förevisa vad han hade att sälja. Han bredde så ut sina finaste tyger till påseende på ett bord, samtidigt så satt därinne en

finsk fru och spelade piano. Denna hade en liten hund som hoppade upp på bordet och sprang över tygerna, i hastighet smällde Persson till hunden med handen för att fösa undan honom. Hunden gav till ett skall som satte den finska frun i raseri och hon utlovade de svåraste olyckor för framtiden som straff för smällen på hennes hund.

Hur som helst så började en mängd förluster senare att tillstöta. Ty han skulle haft handelsdrängar ute som han försett med hästar och dyrbara tyglass. Dessa försålde både lass och hästar och rymde – Persson blev för godtrogen då affärerna gått så bra förut.

Persson ägde en stor talförmåga och hade ett behagligt organ som kom honom väl till pass vid sina affärsresor.

Det berättas att på de marknader och auktioner han besökte så drog han folket till sig och fängslade deras uppmärksamhet med sina berättelser från sina överlevelser att de glömde av sina affärer.

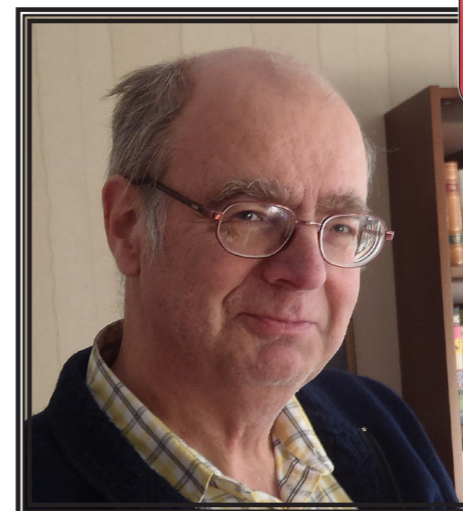
När han så slutade upp med sina historier så yttrade han som slutkläm: "Lars Persson då ä en rar kar, då ä säkert då." Persson avled 1852 av "bröstvärk".

Forskarporträttet

Text: Maj-Britt Johansson

Roger Jarvid

Dags att presentera ännu en medlem i vår forskarklubb. Den här gången sätter vi fokus på Roger Jarvid. Medlem i vår förening sedan den startades. Sedan år 2006 vice ordförande i styrelsen, och dessutom flitig medarbetare i vårt medlemsblad.

Roger föddes år 1951. Föräldrarna hette Stig och Stina Johansson, och Roger hade en fem år äldre syster. Familjen bodde då i ett hus vid Nyboholm i Ulricehamn, ett boende som Roger betecknar som väldigt omodernt.

"Pappa arbetade" berättar Roger, "som reparatör, och mamma hade också hela tiden någon form av förvärvsarbete, städjobb eller hemarbete från någon fabrik. Men hon var alltid hemma på dagarna, vilket var en stor trygghet för oss barn." 1962 flyttade familjen istället till Änggatan 4, där föräldrarna köpte det hus som de sedan själva kom att bo i livet ut.

För Rogers del väntade, efter fem år i Bogesundsskolan och ett i Vist gamla skola, realskolan och senare gymnasiet. Undervisningen var, i de båda senare fallen, förlagd till nuvarande Stenbocksskolan. Sista året var det dock det

nybyggda Tingsholmsgymnasiet som gällde. Roger tillhörde därmed den första årskullen som kunde sätta på sig den vita mössan där. Eftersom han hade bestämt sig för att bli lärare så blev det efter lumpen, på P 4 i Skövde, tre år på lärarhögskolan i Jönköping, och en examen som mellanstadie lärare. Med påbyggnad, några år senare, till speciallärare. Efter att ha arbetat på några olika skolor, i kommunen, är nu, sedan en rad år tillbaka, Gällstad-Vegby skolor hans arbetsplats.

Nå, intresset för släktforskning? "Det väcktes", säger han, "tidigt i livet. Både farmor och mormor var bra på att berätta, och hemma i familjens bokhylla fanns den flitige forskaren Carl Öhmans släktutredning, på min mormors sida, vilken går tillbaka ända till 1500-talet.

Allt detta inspirerade. Någon kurs blev det av olika anledningar aldrig, utan jag

började i slutet av 70-talet på egen hand, och då forskarklubben startade, 1984, var jag bland de första medlemmarna. Jag var med och letade fram, och registrerade, knallar i Redväg, Ås och Kind. Annars har jag väl mest ägnat mig åt min egen och min frus släkt."

Roger framhåller också, vilket vi nog alla håller med om, vilken oerhörd skillnad det är att släktforska idag, emot för 30 år sedan. Då kunde man bara, genom att rekvirera rullar, ägna sig åt en källa i taget. Nu kan man med teknikens hjälp arbeta med flera källor samtidigt.

1978 gifte sig Roger med sin Margareta, och tog hennes efternamn, Jarvid. De har begåvats med tre barn, och nyss två barnbarn. Margareta är också intresserad av släktforskning och medlem i vår förening. Hon har, precis som Roger, medverkat med många intressanta artiklar i vårt medlemsblad.

Bäste Medlem !

Vi ber Dig nu betala in medlemsavgift för år 2012.

Årsavgiften är 100 kr/år och person.

Årsavgiften inklusive familjemedlem är 125 kr/år.

Bankgiro 5967-3723

Vänliga hälsningar

Ulricehamnsbygdens Forskarklubb

GRANNFÖRENINGAR

Borås Släktforskare

www.borasslaktforskare.se

Falbygden Släktforskarförening

<http://fsffalbygden.se>

Kinds Forskarklubb

<http://www.kindsforskarklubb.se>

Marks Härads Släktforskarförening

www.mhsf.se

Glöm inte
att titta på
Kopplingen i
Ulricehamns
Tidning
på tisdagar!

Program våren 2012

Mars

- 11/3** Medlemmar i Ulricehamnsbygdens Forskarklubb kallas till ÅRSMÖTE i Timmele församlingshem kl 15:00
Klockan 16:00 håller Björn Lippold ett föredrag om DEN INDELTE SOLDATEN - Kaffeservering, 40 kr/pers.
- 17/3** Släktforskningens Dag i Konkordiahuset, Hössna
14:00 - 16:00 med forskarhjälp

April

- 22/4** Vi gör en utflykt under eftermiddagen till Norra Åsarp och hälsar på i Assar Vilgotssons lanthandelsmuseum samt besöker Olsbrostenen.
Anmälan till Maj-Britt Johansson tel. 0321-13066

Maj

- 20/5** Gökotta vid Årås Kvarn 08:30 - ta med fikakorg.
Inställs vid mycket dåligt väder.
Kontaktperson Maj-Britt Johansson tel. 0321-13066